

295672 - Deprem Ve Benzeri Durumlar İçin Namazı Kesmenin Hükmü

Soru

Deprem ve benzer doğal afetler nedeniyle namazı kesmek caiz mi?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Özet: Deprem, yangın vb. doğal afet olaylarında veya olağanüstü durumlarda canı, malı veya masum bir canın hayatı tehlikeye girdiği anda namazı kesmenin bir sakıncası yoktur.

Birincisi:

Şayet kılınan namaz, nafile bir namaz ise bu konuda hüküm geniştir. Çünkü nafile ve gönüllü olarak kılınan namaz, mazeretsiz de kesilebildiği itibarıyla mazeret durumda kesilebilmesi daha evladır. Bu görüş, Şafii ve Hanbeli mezhebi olduğu gibi tercihlili görüş de budur. Bu görüşün delili: Aişe Radiyallahu anha’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem bir gün yanıma geldi ve şöyle dedi: “Sizde yiyecek bir şey var mı?”

Biz de: Yok dedik. O da: “O zaman ben oruçluyum” dedi.

Başka bir gün bize geldiğinde, Ey Allah’ın Resulü! Bize tereyağlı hurma hediye edildi. Rasulullah: “Göster onu bana, ben oruçlu sabahladım”. Ve orucunu bozdu. (Muslim 1154)

El Mevsua el Kuveytiye 34/51’de şöyle geçer:

Nafile ibadetine başladıktan sonra kesilmesi hususunda fıkıh alimleri farklı görüş bildirmiştir. Hanefi ve Malikiler bu ibadet farzlarda olduğu gibi mazeretsiz kesilmez. İbadet olması itibarıyla tamamlamak vaciptir.

Şafii ve Hanbelilerde ise hac ve umre dışında nafile ibadetlerini kesmek caizdir.

Ummu Hani'den rivayet edilen hadise göre: "Nafile ve gönüllük esasına binaen ibadet eden kişi kendisinin emiridir ister oruç tutar ister iftar eder"

Hac ve umrenin tamamlanması ise vaciptir. Çünkü bu ibadetlerin nafilesi farz gibidir.

İkincisi:

Şayet kılınan namaz, farz bir namaz ise bu konuda asıl olan mazeret olmadığı müddetçe namazın kesilmesi caiz değildir.

El Mevsua el Kuveytiye 34/51'de şöyle geçer:

Vacip olan bir ibadete başladıktan sonra şer'i bir mazeret olmadan kesmek caiz değildir. Fıkıh alimleri bu konuda ittifak etmişlerdir. Çünkü mazeretsiz olarak ibadeti kesmek ibadetin hürmetine aykırı olup ibadetin yarıda kesilmesi de yasaklanmıştır. Yüce Allah şöyle buyurdu:

"Amellerinizi/ibadetlerinizi iptal etmeyiniz" (Muhammed/33)

Şer'i bir mazeretle namazın yarıda kesilmesi meşrudur. Bir yılanı öldürmek, değerli bir malın zayi olmasından korumak, tehlikede olan bir kişinin imdadına koşmak, uyuyan birisine yılan sokacağı sırada onu uyandırmak gibi durumlarda namaz kesilebilir. Aynı şekilde boğulacak birini kurtarmak, bir canı kurtarmak veya süt emen bebek için orucu bozmak caizdir.

Meydana gelen depremler ve seller şüphesiz farz olan namazın kesilmesine olanak tanıyan meşru mazeretlerdir. Hatta bu durumlarda bir can kurtulacaksa namaz namazı kesmek vacip olur. Yüce Allah şöyle buyurdu: "..Kendinizi kendi elinizle tehlikeye atmayın.." (Bakara/195)

Şevkani şöyle dedi:

Selef alimleri bu ayet tefsirinde farklı görüşler bildirmiştir..

Ancak bu konuda doğru olan, sebebin hususiliğine değil lafzın umumiliğine itibar edilmesidir. Ayet, dünya ve ahiretle ilgili her türlü tehlikeyi kapsar. İbn Cerir el Taberi bu görüştedir. (Fethulkadir 1/222)

Alimler namazı kesmeye mazeret olarak kabul edilen bir takım hususlar zikretmiştir. Hanbeliler ise namaz kılana tehdit oluşturmaları ile namaz kılan dışındakilere tehdit oluşturmaları hususunda ayırım yapmışlardır. Namaz kılmayan kişi için namazını kestiği takdirde olayın çözümünden sonra namazı tekrar baştan kılar. Fakat namaz kılan kendisinin başına gelen bir olay nedeniyle namazı kesmez bilakis koşarak saklanarak çok hareket yapsa bile namazda sayılır. Aynen savaşlar için meşru kılınan korku namazı gibi. Zira korku namazı sadece düşmanlara karşı olan korkudan dolayı meşru kılınmamıştır. Bilakis her türlü korku için geçerlidir.

Yüce Allah şöyle buyurdu: “Eğer (bir tehlikeden) korkarsanız, namazı yaya olarak veya binek üzerinde kılın.” (Bakar 2399)

Şeyh İbn Useymin bu ayetin tefsirinde şöyle dedi: “Şayet zikredilen hususun korunması için bir korku oluşursa; bir düşman, yangın, sel vb. durumlardan korkarsanız yaya veya binek üzerinde namazınızı kılın.

El Sadi Rahimehullah şöyle dedi:

“Eğer korkarsanız”, ayetinde korkunun türü zikredilmemiş böylece kafir, zalim, yırtıcı hayvan vb. kişilerden korkarsanız anlamına gelir...

“Yaya veya binek üzerinde”; ister kibleye yönelmiş olun veya yönelmemiş olun..

İbn Kudame (el Muğni 3/97) şöyle dedi:

Şayet bir kimse zaruret dışında namazda fazla hareket yapmaya ihtiyaç duyarsa namazını keser ve ihtiyaç duyulan hareketleri yapar.

Ahmed bin Hanbel: Namaz kılan bir kimse iki çocuğun kavga ettiğini görür, biri diğerini kuyuya atmasından endişe ederse namazını keser ve onları ayırır ve namazına döner.

Aynı şekilde oluşan yangını söndürmek, boğulan birisini kurtarmak için namazı keser ve tekrar namazı baştan kılar.

Şayet bir kimse namazdayken yangın veya sel kendisine doğru gelirse bunlardan kaçır ve

namazını kesse de kıldığı rekat üzerine tamamlar ve korku namazı gibi namazını tamamlar.

El Merdavi, el İnsaf 3/658:

Namazdayken kanı helal olmayan bir kafiri veya Müslümanı, kuyuya düşmesinden koruyabilir, namazı keser daha sonra tekrar baştan kılar. Başka bir rivayette tamamlayabileceği söylenir.

Bir kimse takip ettiği borçlu, kaçtığı takdirde namazı kesip onu yakalayabilir.

Tehlike ve korku durumlarda bu tür namazı kesme ruhsatı bir çok selef ve farklı alimlerden aktarılmıştır.

İbn Recep el Hanbeli Rahimehullah şöyle dedi:

Şayet bir hırsız elbiseni çalarsa namazı kesip hırsızdan elbiseni kurtarabilirsin.

Özetle: deprem, yangın vb. afetlerde kendi nefesine veya başka insanların canını kurtarmak için namaz kesilebilir.

En iyisini Allah bilir.